

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési ára:	Felelős szerkesztő:	Társ-szerkesztő:	Hirdetéseket és előfizetéseket
Egész évre . . . . . 5 frt — kr.	Dr. Prok Gyula. Sztempák Jenő.		elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyházán,
Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.			iskola-utca 13-ik szám.
Negyed évre . . . . . 1 frt 15 kr.		Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.	Egyes szám ára 10 krajczár.

Drood és Rodge.

Dikens valamelyik regényéből olvastam a következő tragi-komikus jelenetet:

Drood és Rodge semmirekellő jóbarátok. Mindkettő hiu a gyengeelméjük félszeg érzékenyséig. Még egymás irányában is. A barátság kötelekét épen csak az képezi közöttük, hogy hóbotos henzegéseiknek hálás meghallgatói. Különböztetve a két naplopó között a versengés, ami főképp abban mutatkozik, hogy melyik mulja felül a másikat a hőstettek, érdemek és világra szóló tervek büszke felsorolásában?

Egyszóval haszontalan naplopó mindakettő azoknak a típusából, a kiket Dickens éles látása, jellemző tolla tudott megalkotni.

Drood és Rodge az esti szürkület félhomályában élénk diskursusba merülve sétálnak Temse egyik mellék folyójának omlatag partján Rodge épen dicekszik barátjának, hogy Lady Pinnel, London leghüszkébb szépsége milyen biztató mosolylyal viszonzá köszöntését. — Nota bene, Rodge úr speculans inasa volt a Pinnel családnak. E pillanatban éles sikoltás velőtrázó hangja üti meg a két perna-

hajder fülét. Látják, hogy egy szerencsétlen nő kétségbeesetten küzd a folyó árjával. — Aztán egymásra néznek a bambák tétovázó tekintetével, amely egyik a másiktól várja a segítség kezdeményezését, vagy legalább utbaigazító tanácsot arra, hogy miként is kellene a mentéshez kezdeni, de úgy, hogy a kifogástalan szabásu kockás gérok kárát ne vallja?

A tableau így tart pár pillanattig. A vízbe bukott nő segélykiáltása mindinkább gyengébben hallatszik, amint sodorja magával messzebb és messzebb az ár. Végre esend lesz Az életmentésre kismélt két bolond pedig szótlanul ballag vissza a városra. Ebben a szótlanúságban végtelen sok a lelkiismeret furdalása és a megvetés.

Ne vegyék kérem rossz néven Nyiregyháza város, és azon kívül akit illet mindannyian ezt a szivtelen parallelát. Mintha nagyon is ránk illenek!

Van egy csokoly folyócska a mi szűk határajnk között. Bokáig sem ér vize. A színészet sorsa ez. Itt van Dickens szerencsétlen hölgye is, akit balsorsa, vagy talán ön gyávasága belebuktatott abba a kenderáztató

patakba. Erejében meggyengülve kétségbeesetten küzd a gyenge árral, amely hatalmaskodni fog felette annak a szabálynak miatta, hogy a szalmaszál tovaragadáshoz nem kell a missisipi féke vesztett szédítő árja.

Mi pedig meghökken és tanácstalan bamulói e szivszaggató látványnak a part biztos talaján veszekedve gondolunk a kifogástalan gérockunkra s vonakodunk a mentéstől, mivelhogy hiba esnék a kifogástalan szabásu rubadarabon.

És nevezetes, hogy a színészet szánandó fuldoklására gondolunk is valamennyien, és segíthetnénk is rajta, jól érezzük. De ép úgy, amint bamba Drood és a félszeg Rodge szembe nézünk egymással és várjuk tesz-e valamit, mond-e valamit a másik, mert lsten ugy-se, mi is akarunk mondani is, tenni is valamit a fuldokló megmentésére, csak épen kezdeni nem tudjuk miként, és utóljára is a kabát?

Egyetlen biztató szó, és Thália fuldokló vándor truppa a segítségünkkel megmenekül az iszap haláltól. Hanem ezt a biztató szót nincs aki ki mondja.

De van!

A „NYIREGYHÁZA” TARCZÁJA.

Soha sem tudod meg . . .

*Soha sem tudod meg, hogy én mivé lettem,
Rejtve előtted minden szenvedésem.
Álmatlan éjjeknek kínos zokogása,
Gyötrelmes nappalok hangtalan fohásza:
Nem jut el te hozzád! — Soha meg nem érted,
Szívem, lelkem, életem, mint törött meg érted!*

*Oh minek is tudnád — mit törödnél azzal:
Halványabb-e az éj egy lehullt csillaggal? —
— Ha szelvéstől téptve virágot lútsz porba,
Tegnap még mosolygott feléd illatozva!
Senki sem busul a csillag, virág sorsán . . .
— Mosolyogva gondolsz végig a múlt álmán.*

*Álom volt az ugy is, ifju lelkek álma,
— Ki hinné, hogy a szív megszakad utánna? . . .
— És ha még is . . . még is . . . Úzd el a sejtelmet,
Ki látta még nyilni az örök szerelmet?
— Nem hazítja e föld — csak képzelet festi;
Megtanul végtére minden szív feledni.*

*Higgyed est. Légy boldog! Hisz' én megbocátok;
Nincs vád az érzésben, melylyel rád gondolok.
Megtanulta szívem a legszentebb hitet:
Hogy utban találjuk a nehéz keresztet . . .
— Oh én ráborultam — s föl nem panaszolom:
Életben halálban hogy érted hordozom!*

Mi hang . . .

*Mi hang csendül meg lelkem legmélyén?
Mi fény villan át az éj sötétjén?
Remény ez, mi szívem dobogtatja?
Vagy csak a múlt kísérgető árnya?*

*Ha majd megrendül a föld kebele,
Fénynyel, illattal lesz a lég tele,
Ha újra itt lesz a vidám tavasz:
Egy szál virágot nekem nem hoz-e az?*

*Egy szál virágot, mely nekem nyíljon,
Kelyhén az öröm könnye csillogjon,
Oh rég felelt dal édes accordja
Visszhangot költés hűt lelkemben újra?*

*Órulni! élni! — oh ne ébredj szív,
Lidércfény ez, mely ingoványba hív,
S míg csillagom tán képkép lehellna:
Lelkem utolsó álmát álmodja.*

Ujlaky Vilma.

Budapesti levél.

Premiére a Nemzeti Színházban. — Eljen Márkus Emilia! — Filharmonikus hangverseny. — Menter Zsófia. — Jogász bál.

Budapest, 1898. január.

Tisztelt Szerkesztő úr!

A hányzor valami szépet látok, annyiszor gondolok hazára. És úgy sajnálom, mert nem lehetnek Önök is itt, hogy egymásnak dicekednénk el: „Ugy-e milyen gyönyörű volt!” Így olyan árva az én élvezetem. Így olyan önzőnek érzem magam, hogy Önök közül csak én látom a szépet . . .

De hát nem jöhetnének föl Önök egyszer-másszor egy kis szenzáció kedvéért Pestre? Megtisztelnék a jó nagynéit egy hétig, kimulatnák magukat becsületesen.

Megkezdődött a farsang, csak úgy visszhangzik a főváros a mulatságoktól . . . Színházakban a múlt heten négy premiére volt, egyik érdekesebb, mint a másik.

Mondja kedves Szerkesztő úr, látott Ön már premiérel? Oh bocsánat, most jut eszembe, hogy Nyiregyházán minden szindarab „itt először” megy (premiére tehát „megy” elég, csak az a kérdés, közönség megy-e?)

Pesten külön közönsége van a premiéreknak, a mikre hetekkel előbb lesnek. Olyan közönség, mely a műsoron levő minden darabot látott s a mely maga akar itélkezni a játék sorsa fölött.

Ez a közönség megtölti az utolsó zugig a színházat s pontban hét óraker már ott nyüzög türelmetlenül.

Hogy pedig a mult pénteken én is ott „nyüzögtem” a Nemzeti színházban, az azt jelenti, hogy megértem egyik legszebben el-töltött estém

„Folt, a mely tisztit” című drámát adták Echeagaraytól, a ki drámairói mellék-foglalkozása mellett miniszter is volt, sőt üres óráit filozófiával és — óh szent könyörületesség — matematikával üti el. A kül-seje olyan, mint egy spanyol kegyelmes uré. És ő mind e mellett drámát ír!

És még milyet! Milyet? Ott voltam kérem, de bizony nem tudom megmondani,

Az alakulás és szervezkedés komoly utján biztosan haladó „Bessenyei Kör”-nek jutott szép feladatául, hogy Droad-ot és Rodge-t még kellő időben észre, térítse és meggyőzze arról, hogy az a kis fürdő, amelylyel az elmerülő színügy kimentése jár, nem fogja végkép kivenni színéből a kifogástalan gérokokot.

Szerencsés gondolatnak tartjuk a Bessenyei Kör hivatásának kiterjesztését a színügy istápolására. Meggyőződésünk, hogy annyi értelmiség, — ezen értelmiségnek annyi elszakítható vagyoni java — van Nyiregyházán, amennyi szükséges ahhoz, hogy a színészet ügye biztos menedéket nyújtó talajra vergődjék.

Deák Péter helyzete egy csöppel sem jobb Bokody emlékezetes sorsánál. Ebben egy állandó törvény szabályos érvényesülését észlelhetjük, azt nevezetesen, hogy Nyiregyházán — daczára az elég kedvező feltételeknek — a színügy nem képes erőhöz kapni, hacsak czéltudatos szervezkedés nem fogja a színházba járásra praedestinált közönséget csoportosítani.

Közügyek.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Szabolcs-vármegye törvényhatósága, mint már említettük, január 24-én, a vármegye-háza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. A 85 pontból álló tárgysorozatból felemlítjük a következőket: Belügyminiszteri leirat a katonai karhatalom kirendelésére és szociálista tartalomú hirdapok szállítási jogának megvonására irányuló kérelem nem teljesíthetése tárgyában. — A m. kir. belügyminiszter leirata az 1898. évi vármegyei közigazgatási s gyámpénztári költségvetés jóváhagyása tárgyában. — A magy. kir. honvédelmi miniszter leirata

nem volt időm, hogy gondolkozzam felőle. Mert minden pillanatban el volt foglalva eszem, szívem, lelkem, csak azt éreztem, hogy rohannak a drámai események nyomában, ott élek benn a játékban, nekem is fáj a csalátság, minden idegem reszket . . . szeretnék megfojtani valakit.

Ne tessék megjedni. A kit megfojtani akarnék, az nem Márkus Emilia.

Márkus Emilia!

Péntek óta ezt a nevet csak oly módon szabad kiejteni, hogy felségsértést ne kövessünk el.

Hát őt ismeri-e?

Nem, nem ismeri, mert nem látta Matildét, a donna Concepcion fogadott leányát.

Mikor ő a szinpadra lép, moraj hullámlázik végig a premiérek blazirt közönségén.

Eddig azt hittem, ez a moraj — a tolettejeinek szól, de most oly egyszerű volt. Az első két fölvonásban égkek selyem ruhában pompázott fekete csipke díszszel. Két fölvonáson át egy ruhában: nevezetes esemény. — Aztán barna moirée, végül gyászruhában láttam.

Ne csodálkozzék Szerkesztő úr, hogy ilyen „aprólékokat” írok, szeretném én, ha a játékaról tudnék írni.

Donna Concepcionnak rajta kívül még egy másik fogadott lánya van: Enrikéta, csalfa, hízlegő és kiváló képmutató és van egy fia: Fernandó. — Enrikéta Fernandót akarná férjéül, de ez s Matilde szeretik egymást. Az anya csak Enrikétát szereti, s őt szánja feleségül a fiának.

Enrikéta ki becsetlen s erkölcsileg romlott is, szeretője titokban egy heves ifjunak,

Nyiregyháza város katonai lakbér-osztályozása tárgyában. — Budapest székes főváros tanácsának átirata a Kossuth Lajos szobor alapra begyűlt pénz átküldése tárgyában. — Közigazgatási bizottsági jelentés egy hitelszövetkezet alakítása iránt tett intézkedéseiről. — A vármegyei monografiát szerkesztő bizottság kérvénye helyi bizottság alakítása ügyében. — Küldöttségi jelentés a kötelező tűzkár biztosítás behozatala tárgyában. — Alispáni jelentés az összes törvényhatóságoknak Ó csász. és apostoli királyi Felsője előtt nyilvánítandó hódolata kérdésében megkezesett vármegyék eddig beérkezett nyilatkozatairól s további teendőkről. — Tiszti ügyvisi javaslat Nyiregyháza város képviselőinek a jogföldék ügyében hozott s Mikez József által felebezett határozatára. — Nyiregyháza város képviselői testületének kérelme a katonai bezárlásból felmerült többlet kiadás részbeni megtérítése tárgyában. — Ugyanezen közgyűlés lesz hivatva határozni a Vencesellő, Gáva, Ibrány, Kótaj és Dombbrád községeknek az ugynevezett „ártéri vasut” segélyezése tárgyában hozott határozatai felett is.

— **Képviselőtestületi közgyűlés.** Nyiregyháza város képviselőtestületének a holnap pénteken január 21-én tartandó közgyűlésén a következő tárgyak kerülnek elintézés alá: 1. Vármegyei bizottsági határozat az 1896. évi számadásoknak megvizsgálása tárgyában tanácsai előterjesztéssel. 2. Vármegyei bizottsági határozat az 1898. évi városi közevetvám költségelirányzat tárgyában. 3. Számvizsgáló bizottság kiküldése az 1897-dik évi házipénztári számadások vizsgálatára. 4. Az 1900. évi párisi világkiállításra magyar társas kirándulást rendező bizottságnak a képviselőtöbbséghez intézett meghívása. 5. Az üresedésben levő városi mérnöki állás teendőinek ellátására egy szakgyéennek ideiglenes alkalmazása. 6. Tanácsai előterjesztés a Himes-kert melletti földeknek szőlőtelepüléendő kiosztása és eladása tárgyában. 7. Tanácsai előterjesztés a kőutak tisztítására a város által beszerezni czélba vett sárkaparó gépre vonatkozólag. 8. Tanácsai előterjesztés a tűzőlő főparancsnok kérelme folytán a be nem töltött szakaszparancsnoki állásnál 1897. évben megtakarított 580 frtnak az 1898-ik

évre leendő áttele tárgyában. 9. Tanácsai előterjesztés Lichtman Dezső lakositis iránti ügyében. 10. Tanácsai és színügyi bizottsági javaslat Deák Péter szinigazgató fűtő anyagali segélyezése iránti kérelme tárgyában. 11. Pénzügyi és gazdasági kaszortályi előterjesztés a nagy laktaktanya istálóiban a választott rudak felvasalása és az ezredes által fedezett 340 frtnyi kiadás megtérítése tárgyában. — Esetleg más tárgyak.

Uj jövedelmi források.

Nyiregyházát egész bátorsággal lehetne hasonlítani (tisztesség ne essék szólván:) egy serdülő kamaszhoz.

A „kamasz” szónak ugyan a mai általános értelmében bizonyos lealázó jelentősége van, épen azért kértünk kötelei illetudással bocsánatot, mielőtt leírni merészeltük volna, hanem ettől eltekintve, a hasonlat tényleg találó.

Ugy tesz Nyiregyháza, mint a kamaszok, vagy szaloniasabb nyelven: serdülő ifjak tenni szoktak.

Gyorsan nő, gyorsan fejlődik: egymásra növi ki ruháit.

Szászor, meg ezerszer elmondogatták már, hogy ez az aránylag nagyon fiatal, alig százötven éves város bámulatos rohamossággal halad előre.

Ez a gyors haladás azonban megfelelő megterhelhetőségekkel jár.

Hiszen azt a ruhát, amit az egyik születésnapjára kap, az a bizonyos serdülő ifjú se veheti fel a másik születési évfordulóján, még ha időközben a ruhaszekrényben tartotta volna is a takarékoskodó családapa, vagy a gondos mama. Ha felveszi is, kilóg belőle keze-lába.

Igy van Nyiregyháza városa is

Pedig Nyiregyházáról épenséggel nem lehet azt mondani, hogy polgárai kezdetől fogva nem elég gondossággal lettek volna jövedő iránt. Kévs vidéki város taláható, amely olyan szeg magánvagyonnal rendelkeznek, mint Nyiregyháza. Hiszen nemcsak a saját határában, de a szomszédos Nagy-

Mielőtt Fernandó az oltár elé vezetné most Enrikétát, a zsebéből egy levelet húz ki, melyen esdekles áll, hogy esküvéje előtt olvassa el. Enrikéta volt szeretője irását ismeri meg a czimből s kiragadja Fernandó kezéből . . . De nincs ereje, hogy összetépje. Odadobja az asztalra mondván: bizonyosan Matilde írta!

. . . És mennek megesküdni.

Matilde kilép a mellékszobából és egy fenséges magánjelenetben kesergeti el, hogy miként öli meg az esküvő által Fernandó önmagát és őt. Oly kétségbeesett, hogy azt várjuk minden pillanatban, most-most vesztí el az eszméletét.

A kezébe akad az asztalra dobott levél. Reszkető kézzel bontja föl és azt olvassa belőle: „Enrikéta az én szeretőm, nálam vannak a levelei mind . . .” Hahaha! tör ki Matilde rémes kacajban felugrik és futkos a szobában idestova.

Hahaha! tombol néhány percen át és tombol . . . tapsol . . . ordít vele együtt a közönség.

Azt hittem hangos megjegyzéseket csak nálunk otthon lehet élvezni a karzaton és most itt a hátam mögötti páholyból hallom:

— Oh, hogy szeretném megfojtani azt a mennyasszonyt!

Hahaha!

. . . Belép Fernandó ifju nejevel.

Matilde odarohan, szeme ele tudja a levelet, s mig Fernandó azt olvassa, ő letolja Enrikétát a pamlagra es egy papírvágó tőrrel agyonszurja.

A vér, mely a mennyasszonyi ruhát be-mocsolja az a „folt amely tisztit.” Enriké-

de az egész háznépet arról győzi meg, hogy a szerető nem ő, hanem Matilde.

Versengés az a két leány között Fernandó elnyeréséért.

Matilde kétségbeesetten küzd, de nem tudja bizonyítani, hogy ártatlan. Fernandó a szerelem és felindulás egész erejével kiáltja.

— Mond ki nyíltan, hogy nem voltál soha annál a férfúnál!

— De egyszer . . . igen . . . mikor Enrikétát követtem titokban . . .

— Ah, még rágalmozó is! — kiáltják mindnyájan.

És elűzik a háztól.

Fernandó és Enrikéta egybe fognak keln.

A házban föl van állítva az oltár, mindenütt fény, pompa, a családban öröm.

Ekkor beoson a kiutasított Matilde gyászruhában. Enrikéta hugát találja a szobában fehér menyasszonyi ruhába öltözve. Azzal az erős akarattal jött, hogy az utolsó perczen meggátolja az esküvőt.

— Melletted leszek mindig! mondja Enrikétának, odatérdepelek. oldalad mellett az oltárnál. Én gyászruhában s te, a b. cs. telen, fehérben!

Enrikéta mindenbe beleegyezik csakhogy szabaduljon Matildétől. Ekkor belép a menyasszonyáért Fernandó. Amint Matilde őt meglátja, elveszt minden akarat-erejét, merész szándékait ellefejtí s mély zokogásba tör ki. Fernandó betuszkolja őt a mellékszobába.

Kállóé-ban is gyönyörű birtoka van. Olyan, hogy annak jövedelméből egész tisztességesen megélhetne egy-egy apró német nagyhercezség uralkodó családja.

És a város még is 59% a községi pótdátóként kénytelen behajtani, hogy költségvetésének a saját bevételeiből ki nem telő hetvenezer forintnyi hiányát fedezhesse.

Pedig a községi pótdátó hihetetlenül ellen-szenves fogalom minden adófizető polgár előtt.

Ellenszenvesebb minden állami adónál, kincstári illetéknél és más efféle köztartozás-nál. Pedig azokat se fizeti szívesen senki.

És Nyiregyháza, rohamos fejlődésének közepette, ott áll, hogy az 59%-os községi pótdátó, vagy amint közönségesen nevezik: közköltség, sem lesz elegendő idestova a fejlődéssel együtt járó újabb és újabb kiadások fedezésére.

Mint hogy azonban a községi pótdátónak amugy is tulmagas %-át a város atyái még magasabbra emelni nem szeretnék, más jövedelmi források létesítésével és igénybevételeivel akarják előteremteni a szükséges bevételeket.

Igy került szőnyegre a többek között a fogyasztási pótdátó meg egy önálló községi fogyasztási adó behozatalának kérdése.

Az utóbbi a szkiviz után vettetik ki, a szkiviz, vagy szódaviz ugy is állam olcsó. nem is szükségleti, hanem inkább „fényűzési” cikk. A fogyasztási adót, félliterenkint 1, literenkint 2 krajczárt, megbírja és csak az fogja fizetni, akinek kedve jön a szódaviz ivásra.

Ezt a fogyasztási adót több város rendszeresítette, — s Nyiregyháza mintegy harmadfelezer forint évi jövedelmet remél belőle elérhetni.

A fogyasztási pótdátók pedig azon fogyasztási cikkek után volnának kivetendők, amelyek fogyasztási adóval már az állam is megadóztatott. Ezek a szesz, sör, bor és czukor.

Nagyvárad városa ezekből a fogyasztási pótdátókból évenként 40—45000 forintot vesz be. Ha Nyiregyházán a fogyasztás csak felé-nyi, mint Nagyváradon, akkor is 20—22000 forint évi jövedelmet jelentene itt. Természe-

tesen, ha a % itt is ugyan az lesz, mint Nagyváradon.

A czélbavelt új jövedelmi források tehát „kiadá”-soknak mutatkoznak.

Es emellett meg van egy, sőt két jó tulajdonságuk.

Az egyik az, hogy csak azok fizetik, akik a megadóztatott cikkekkel elfogyasztják. Mert hiszen a „termelők” meg az „elárusítók”, akik a fogyasztási pótdátókat, illetve a szkiviz után az önálló községi togyasztási adót a város pénztárába beszoigáltatják, megfelelő áremeléssel a fogyasztókra hárítják át azokat.

A másik pedig az, hogy az ekként megadóztatott közönség az adó fizetését alig érzi meg, mikor esetenként 1—2 krajczárral többet fizet az elfogyasztott cikkért, mint azelőtt.

Az új jövedelmi források megtalálása tehát szerencsés gondolat, s mert a városnak különösen a közvetlen adókkal nagyon is megterhelt polgárságra való tekintettel az új jövedelmi forrásokra égető szüksége van, óhaj-tandó, hogy azok behozatala sikerüljön.

Mintagazdaság.

Magyarországról már felfedezték és el is mondták egynehányan egynehányszor, hogy „par excellence agricultur állam.”

Es így is van.

Es sajtáságos, hogy még is az agricultura fejlesztésével törődtek eddigelő talán legkevésbé. Hogy mi volt ennek az oka, azt talán meg se lehetne mondani.

Annai bizonyos, hogy egynek több okának kellett lennie. — De ezen okok között bizonyára nem utolsó a magyar ember konzervatív természete. Nem szereti az új dolgokat. Amit apától látott és tanult, azzal tökéletesen meg van elégedve. Sőt s.entül meg van győződve arról, hogy másként nem is volna jobban.

Ez az elv vezérli a mezőgazdaságban, a gazdálkodásban is.

Ahogy apától látta, hogy miként szántották és vetették be földjeiket, ő is azonképen cselekszik és nem hiszi, hogy ugyan-

szomszedba* elkövetni? — Ugyan hol volna máshol alkalma egy Hubay-Popper kamarazeneestélyt, Sauer-hangversenyt, vagy a filharmonikusok játékát hallani. Higye el, hogy az csak nagyképűsködés, mikor valaki azt mondja: „nem élvezem a zenét, mert nem értem.” Zenét mindenki élvezhet, akinek füle van. Vagy mind azok, akik egy drámában gyönyörködnek, tudják a dráma szabályait?

Ál igaz, hogy például a filharmonikusok hangversenyére aligha lehet jegyet kapni, mert az egész időnyre lefoglalja azt egy kis köre Pestnek. Ez a kis társaság megtölti a Vigadó összes teremét és olyan áhitattal hallgat két órán keresztül, mintha háromezer lélek helyett egyetlenegy volna. — A legutolsó hangversenyt Menter Zsófia klavirozott. Hogy pedig D'Albert, aki a legnagyobb technikával rendelkezik, és Sauer, a legzsenialisabb zongorajátzó mellett ő a harmadik, azt a rossz nyelvek annak tudják be, hogy immár nemsokára 50 esztendő óta kezeli a zongorát.

Könnyű akkor hát neki olyan zongorázási buzgalommal szemben, amely (kisasszonyainknál) a férjhezmenéig tart. A lányok rendszeren 4—5 évig foglalkoznak — a többi kézimunka mellett — billentyű-veréssel. — No hiszen akkor semmi érdeme sincs Menternek. (Ebből azt olvashatnák rá, hogy minden vén kisasszonynak zongoraművésznőnek kellene lennie.)

Csak azt akarom megjegyezni, hogy lélekkel hegedülni hallják Önök a cigányt is, de lélekkel zongorázní — bocsánat — otthon nem igen hallanak.

azon a tíz hold földön más rendszerrel különb eredményt is lehetne elérni.

Rövid ideje csak, hogy a mezőgazdaság az államférfiak előtt némi méltánylásban részesül. Rövid ideje csak, hogy társadalmi uton is igyekeznek valamit tenni a mezőgazdaság fejlesztése érdekében. Es ez alatt a rövid idő alatt, — valljuk be, — nem is valami fényes eredményt mutattak fel. Tudniillik ott nem, ahol pedig erre leginkább szükség volna: a kisgazdaságokban, a kisgazdáknál.

A nagyobb uradalmak, birtokosaik fogékonysága révén, még csak hagyján. Ambar azokban is csak a bérlok, akiknek nemcsak maguknak kell megélniök a birtok jövedelméből, de a bért is kell fizetniök. Ezek igyekeznek tőlük telhetőleg kihasználni a modern eszméket és a modern eszközöket.

Hanem a kisgazdák nagyon hátra vannak.

Ezek számára gondolták ki a mintagazdaságokat. Ezeknek ugyanis az lenne a rendeltetésük, hogy amit a nagybirtokosok szakkönyvekből és folyóiratokból megtanulhatnak, azt a kisgazdák a mintagazdaságokból közvetlen szemlélés és tapasztalás útján sajátítsák el. Példákból tanuljanak.

Ilyen mintagazdaságokat akarnak most létesíteni Szabolcsvármegyében és ilyen akarnak létesíteni Nyiregyháza határában.

Szabolcsvármegyére és Nyiregyházára talán még tökéletesebben ráillik az a bizonyos „par excellence” mondás, mint az országra, mert hiszen Szabolcsvármegye és Nyiregyháza csakugyan par excellence agricultur vármegye, illetve város.

Ha tehát valahol az országban, akkor itt van helye a mintagazdaságoknak.

Most már csak az a kérdés: beválnak-e azok?

Mert az a sajtáságos, hogy épen az ilyen, látszólag teljesen praktikus intézmények rendszeres nagyon is a teoretikusoknak bizonyulnak.

Nyiregyháza határában a debreczeni-utca végén ma is ott van egy terület, amelyet „mintakert”-nek neveznek. Ennek is ilyesféle rendeltetése lett volna valamikor.

A multkoriban nagy örömöm volt. — Képzelve szerkesztő úr, azt hittem, hogy otthon vagyok, még pedig a tavaszi vásár napján.

Jogászból volt . . .

Annai vidéki mama rándult be a központba, elhozva a vásárra az ő gyöngye kis csibejét, libáskáját.

Mert tudnia kell, hogy a jogász-bál az első föllépést jelenti, különösen a környékbeli idősbb bakfisokra.

A vidéki mamák ezen a bálón mutatják be először a portekájukat, akit talán akkor öltöztetnek az első hosszú ruhába.

Természetesen ott az ilyen bajsznélküli alakokat, mint én magam, még le sem nézik. Bajsz nélkül bába menni, annyi mint vásárra menni pénz nélkül. Az olyan vevő nem számos.

Aztán tetszik tudni a szakértőnek az a csoportja sem hiányzik, amely nálunk a nagy vásárok jár-kei, bírálhatja a portekát. Ez a szakértő csoport a nem tánczó ifjak csapata, kik végig néznek minden ruhát, meghallgatnak minden pletykát, szemtelenül fixíroznak mindenkit, de még csak alkuba sem állanak.

Biztosítom, hogy én ezt nem teszem, én szívesen állok alkuba, és tánczolk, mint egy bajszatlan ifju.

*

Írja meg, szerkesztő úr, mikor jön föl, mert elkapodják a színház-jegyeket.

Nyiregyházán is?*)

Zigi.

Szerk.

* No nem mindig!

tát becselenségét, az álnokságot, igaztalanságot tisztítja . . .

Márkus Emilia még soha sem ragyogtatta úgy a művészetét, mint akkor este Matilde szerepében. — Valóságos láz fogta el a közönséget, 34-szer tapsolta ki az előadás alatt.

Előadás után pedig odaálltunk a kijárat elé, ahol a színészek távoznak s vártunk őt reá. Ujházi is ott izgelt-mozgott, meg volt lepve, mint mindenki, attól a mit látott.

— Ez a világ legnagyobb színésznője, mondogatta jobbra-balra.

Néhány percz mulva az ő karján jött kifelé a művésznő.

— Eljen Márkus Emilia!

— Eljen! Eljen Márkus! — ordítottuk mindnyájan, s körülfogtuk. Sokan odarohantak hozzá, hogy kezét csókolhassanak neki.

— Fogjátok ki a lovakat a kocsi-jából.

A kocsi veszekedni kezdett, és nem engedte: ő nincs ahhoz szokva, hogy emberek, czilinderes urak húzzák a kocsiját.

Egy pár pillanat mulva mégis mi robogtunk a kocsi-val a Kerepesi-uton. — Fele húzta, fele toltta.

Magam egyike voltam a nyerges lovaknak, csak úgy toporzékoltam büszkeségemben, hogy én is foghatom a rudat és majd kiugrottam örömmében a — téli kabátomból.

Lássá, Szerkesztő úr, én ezért az előadásért érdemesnek találtam volna Pestre utazni.

*

Vagy azt hiszi, hogy egy hangversenyért is nem érdemes egy ilyen kis „kirándulást a

Ma dinnyeföldnek osztják ki, meg a városnak van egy pár ezer négyzetföld szőlőültvénye, amely csak akkor jut eszébe a városnak, mikor a szőlőtermést ellicizáltatja.

A kálló határban, de a Nyiregyháza város tulajdonát képező Császárszállás pusztán is van egy mintagazdaság, amelyet a gazdasági egyesület rendezett be. Ennek ma is az volna a bevallott célja, hogy az ott folytatott gazdálkodásból okulást merítsenek mezőgazdánk. — Hogy azonban merítettek volna, azt senki se állítja.

Félő, hogy így jár az új mintagazdaság is.

Hírek.

— **Kinevezés.** Balogh András helybeli királyi törvényszéki segéd-tlkönyvvezetőt az igazságügyminiszter a miskolci kir. törvényszékhez telekkönyvvezetővé kinevezte.

— A „Bessenyei Kör“ szervezkedő közgyűlését e hó 22-én szombaton délután 2½ órakor tartja meg a vármegyeház nagy termében. — A közgyűlésre külön meghívók nem bocsátottak ki, épen azért figyelmébe ajánljuk olvasóinknak a közgyűlés határidejét, s kifejezzük ama reményünket, hogy a közgyűlés látogatottsága kedvező fokmérője lesz a kör iránti érdeklődésnek. — Megemlítjük ezuttal, hogy az aláírási ívek a mai napon bocsátottak ki, s ezzel a taggyűjtés formailag is kezdetét vette.

— **Lelkész-választások.** A közelebbi napok alatt a felső-szabolcsi ev. ref. egyházegye több megüresedett lelkesi állása töltetett be. Megválasztottak: kis-létai ev. ref. lelkesze Szakócs József t.-lők. s.-lelkész, téthi lelkesze Bekény János k.-apáthii s.-lelkész, vencesellői lelkesze László Gyula h.-sámsoni h.-lelkész.

— **A városi mérnöki állás.** Nyiregyháza város tisztimérnöki állása, a Küzdényi Szilárd lemondása óta tudvalevőleg üresedésben van. Veglegesen nem is szándékoznak betölteni, csak a képviselőtestület által már letárgyalott, de vármegye által még jóvá nem hagyott új szervezkedési szabályrendelet jogerőre emelkedése után. A holnapi közgyűlés is csak ideiglenesen gondoskodik a mérnöki teendők ellátásáról akként, hogy a hivatal vezetésére mérnököt választ, jobban mondva a hivatal vezetésével mérnököt megbíz. Hogy azonban ezen megbízás eszközölhető legyen, pályázati hirdmény volt kibocsátandó. A pályázati hirdetmény folytatán az abban kikötött záros határidőig, vagyis január 15-ig 7 pályázat érkezett be Benes László polgármesterhez. A polgármester tegnap, szerdán délután 4 órára a képviselőtestület tagjaiból értekezletet hívott össze annak megbeszélésére, hogy az ajánkozó mérnökök közül kit ajánljának a közgyűlésnek. Az értekezlet az ajánkozó mérnökök, névszerint Radnai Ferencz, Ribárszky Pál, Szlezák Vitus, Bilecz József, Mozer István, Klein István és Kolos Mihály pályázati kérvényeinek, a hozzájuk csatolt okiratoknak és eddigi működési körüknek fontolóra vétele után abban állapodott meg, hogy közülök Klein István ajánlja, mint aki 1892. óta Pécs városánál mint osztály-mérnök, városi mérnöki teendőket vezet, aki tehát a városi mérnöki teendőkben teljesen járatos s akit bizonyítványai is a mérnöki hivatal vezetésére a legalkalmasabbnak tüntetnek fel.

— **Békésiek Nyiregyházán.** A békési választókerület országgyűlési képviselőjét, dr. Meskó Lászlót, a múlt héten egy küldöttséget látogatva meg, hogy a választók szeretetét és bizalmát fejezzék ki képviselőjük előtt, s hogy azt a benső ragaszkodást, melylyel a kerület jezes képviselője iránt viselték, ezzel is bebizonyítsák. A küldöttségben részt vettek: dr. Szegegyi Kálmán uradalmi ügyész, Zsolnay Béla főmérnök, Szánthó Deszö földbírtokos és Benedek Gyula gyógyszerész. A vendéglátó képviselő vendégei tiszte-

letére hétfőn ebédet adott, amelyen a nyiregyházi társadalom előkelősei közül is többen vettek részt.

— **Az izr. négyelet közcavcorája.** A nyiregyházi izraelita jótékony négyelet ez idei mulatságát szerény „Közcavcora“ czímen rendezte. A czím azonban teljesen mellékesnek bizonyult a múlt szombaton este, amikor ez a mulatság a Korona vendéglő termében lezajlott. Igaz ugyan, hogy a gazdag buffét, amelyben meg volt minden, ami a „szem, szájnak kellemes“, dus lakomának is beillt, de a mulatság javarésze még is az volt, amely a szomszédos táncsteremben folyt le. És a mulatságon csakugyan ledőltek azok a bizonyos válaszfalak. — Ezt igazolja egy a „háziasszonyok“ és „pinczernők“ és egyáltalán a jelenvolt hölgyek névsora, valamint az a fesztelen jókedv, amely a reggel 10 óráig tartó mulatságot jellemezte. Az erkölcsi sikernek nem maradt mögötte az anyagi siker sem. A háziasszonyi tisztlet a következő urnók láttak el: Gross Lipótné, Halasi Jánosné, Klár Gusztávné, Kovács Elekné, Kubassy Gusztávné, Mann Józsefné, Pazár Istvánné és Vadász Leóné, pinczernők pedig Benes Etelka, Bergstein Berta, Gross Jolán, Mandel Berta, Martinyi Margit, Maurer Irénke, Rottmann Margit, Silberstein Róza és Szamuely Ilona kisasszonyok voltak. A mulatságon megjelent br. Feilitzsch Berthold főispán is nejevel. — A jelenvolt hölgyek névsora a következő: Asszonyok: Baruch Arnoldné, Bergstein Adolfné, Bleuer Lajosné, Bleuer Samuné, Csukker Henriké, Deutsch Gézánné, Erényi Sándorné, Ferenczi Miksáné, Flegmann Jenőné, Flegmann Sándorné, Fodor Zoltánné, Friedman Sándorné, Gara Leóné, Gross Lipótné, Haas Ignáczné, Hajós Emulné, Halasi Jánosné, Klár Andorné, Klár Dávidné, Klár Gusztávné, Klár Lajosné, Klár Leóné, Korányi Endréné, Kovács Elekné, Kubassy Gusztávné, Léderer Ignáczné, Leövey Elekné, Lichtman Dezsőné, Mandel Emilné, Mandel Gézánné, Mann Józsefné, Martinyi Józsefné, öz. Maurer Károlyné, Mikecz Dezsőné, Morgenstern Dezsőné, Novák Gyuláné, Pazár Istvánné, Rosenberg Emilné, Rottmann Alajosné, Silberstein Lászlóné, Stern Jenőné, Szepkó Alfrédné, Trajtlér Sominé, Vadász Leóné, Weinberger Arthurné és Zoltán Józsefné. — Leányok: Baruch Anna, Báthly Berta, Benes Etelka, Bergstein Berta, Bölcskási Vilma, Friedman Etelka, Gross Jolán, Irján Etelka, Májerszky Nelli, Mandel Berta, Martinyi Margit, Maurer Irénke, Melcer Margit, Rottmann Lujza, Rottmann Margit, Silberstein Róza, Szamuely Ilona és Trajtlér Anna.

— **A szocialista bujtatók legújabb fogása.** A szocialista bujtatók csak nem nyugosznak mindaddig, míg alaposan el nem bannak velük. Szabolcsvármegye területén ugyan az idő szerint látszólag csend uralkodik. Több községből olyan hírek is érkeznek hivatalos és magánutakon amelyekből arra lehet következtetni, hogy a félrevezett, vagy félrevezetni akart nép itt-ott kezdi belátni, hogy az alapostolok nem annyira a nép javát, mint a saját anyagi előnyeit akarja. Viszont azonban más, eddig még érintetlen községekben mutatkoznak áldatlan akna-munkáiknak következményei. Több helyen a dohány szállító fuvarosokat vettek rá, hogy az eddig szokásban volt szállítási díjnak csak 2—3-szorosáért vállalják el a szállítást, ami aztán a termelőket arra kényszerítette, hogy összeállva egymás fuvarján szállítsák dohányaikat. Most legújában meg azt híresztelik a bujtatók, hogy a pénzintézeteket felszítják, mert azok csak a saját hasznukra dolgoznak, akinek tehát betett pénze van, igyekezzék azt mennél előbb kivenni. Mint minden képtelen hírek, ennek is akadnak hívei, aminek aztán az a következménye, hogy elbolondított falusi nép egymásra szedi ki a helybeli pénzintézetektől betétjeit, — hogy aztán az így kehez jutott pénzeszkét tőle a bujtatók annál könnyebben kicsalhassák. — A szocialismus egyébiránt megint foglalkoztatni fogja a ja-

nuár hó 24-ikén megtartandó törvényhatósági közgyűlést. A tárgyszorlat egyik nevezetes s előre láthatólag tartalmas vitára alkalmas adó pontja ugyanis az a belügyminiszteri leirat, amely a törvényhatóság azon feltejeszésére adta meg a miniszteri választ, melyben kérte a minisztert a törvényhatóság hogy a vármegye területére egy idegen nyelvű gyalogvezetel rendeltesse ki, s vonja meg a szállítást a szocialista tartalmu lapoktól. A miniszter hivatkozott leiratában egyik kérelmet sem találta teljesíthetőnek, kijelentvén, hogy a közbiztonság kellően megvan védve a vármegye területén a múlt őszszel elhelyezett csendőr különítményekkel.

— **Mintagazdaság.** A földmívelésügyi miniszterium elhatározta, hogy az ország különböző helyein kisebb mintagazdaságokat létesít. Es pedig olyan formán, hogy a kisgazdák közül a gazdasági egyesületek kijelölése alapján kiválaszt egyet-egyet, aki gazdasága megfelelő berendezésre és felszerelésre az államtól pénzsegélyben részesül, viszont azonban köteles gazdaságát az egyesületek útmutatása szerint kezelni. Az ilyen mintagazdaságoknak az a célja, hogy a kis gazdák közvetlen szemlélés útján láthassák a gazdálkodás terén felmerülő újabb eszmék és vívmányok hasznát, hogy aztán azokat a saját gazdaságokban is meghonosítsák. Nyiregyházán a Felső tiszavidéki gazdasági egyesület kiküldöttei, a város polgármesterével együtt a héten kedden jártak ki a határban s megtekintették a Lovas Kovács János Vajda-bokorbeli, a Szmolár András Sulyán-bokorbeli és a Subert Pál simai gazdaságát, mint akik a mintagazdaság létesítésére hajlandóknak nyilatkoztak.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Mandel Edúrád ugy saját, mint az alulírott családtagok és az összes rokonság nevében mégtört szívvel jelenti hön szeretett hitvese: Mandel Edúrádné szül. Mandel Evának élete 77-ik, boldog házassága 62-ik évében, folyó hó 15-ikén, este 8 órakor, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. — A drága halott hült tetemei f. hó 17-én hétfőn d. e. 10 órakor fognak örök nyugalomra tetetni. Béke lengjen hamvai felett! — Nyir-Bitor, 1898. január 15. — Özv. Budai Zsigmondné szül. Kern Jenny, Szalkai Emil és neje szül. Kern Cornéia, Kende Sándor, Adorján Gyula és neje szül. Fuchs Leona, Bauer Zsigmond és neje szül. Ausländer Roza, Török József és neje szül. Ausländer Erzsébet, Ausländer Berta, Mandel Ida, Mandel Károly, Mandel Alice, Mandel Gyula, Mandel Irén, Vadász Elek, Sándor, Vilma, Ilona, Klemmy. Holländer Jóska, Béla, Géza, Ilonka unokái. Öz. Kern Ignáczné Mandel Fanny testvére. Ausländer Zsigmond és neje Mandel Johanna, Mandel Pál és neje Holländer Mariska, Mandel Dezső és neje Kern Gizella, Vadász Pál és neje Mandel Hermina, ifj. Mandel József, Dr. Holländer Gusztáv és neje Mandel Lenke, gyermekei, vejei és menyei. Budai Imre, Budai Margit, Mandel Poldika, Mandel Erzsike, Mandel Anna, Mandel Bandi, Mandel Matild, Mandel Ilonka, Mandel Boriska, Szalkai Mór, Szalkai Imre, Szalkai Barna, Szalkai Zsófia, Szőke Veronka, Bauer Margit, Török Bandi, Török Imre dedunokái.

— **Telekkönyvi betétszerkesztő munkálatok.** Az igazságügyminiszter a napokban leiratot intézett a vármegyéhez, amelyben értesíti a közönséget, hogy a telekkönyvi betétszerkesztő munkálatok foganatosítását a nyiregyházi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság területén elrendelte.

— **A városi munkaközvetítő intézetek.** Megemlékeztünk már róla annak idején, hogy dr. Andor Endre, kereskedelemügyi miniszteri fogalmazó a múlt évi december hó 16-án milyen érdekes felolvasást tartó t az országos iparegyesületben a „Városi munkaközvetítő hivatalok“ról. A felolvasást a „Magyar Ipar“ az Országos iparegyesület közlönye legutóbbi számában egész terjedelmében közli

— A kis-várdai művész-esték. Míg Nyiregyháza a színező-direktorok, ép úgy mint a közönség és velük együtt a sajtó, folyton azon panaszkodnak, hogy a színművészet iránt kihalt minden lelkesedés és fogékonyság az emberek kedléből, — addig a szomszédos Kis-Várdáról olyan „esemény”-ről értesítettek bennünket, amelyet lehetetlen hallgatással mellőznünk. — Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy egy 2 (azaz kettő) tagból álló társulat alig egy heti működés után 700 (azaz hétszáz) osztrák értékű forintokat keresett az ottani műpártoló közönségtől! — És ennek a hírnek — forrásnak szerint — fele sem tréfa, sőt komoly valóság az utolsó betűig. — Az eset úgy történt, hogy a *Dombay-pár* (Dombay és felesége) K.-Várdára érkezett s ott néhány előadást hirdetett. — Keltten voltak mindössze, de van olyan repertoire-juk az egy felvonásos két személy számára megírt komoly és vig darabokból, hogy egy egész hetet tudtak vele betölteni. És az előadásokat annyira megszerették és annyian látogatták, hogy a kis-várdai nagyvendégő nyágerme minden este szűknek bizonyult. Sőt közkívánatra egy estevel meg is töltödték előadásai sorozatát. — Minthogy azonban darabjaikból már kifogytak, kis-várdai műkedvelők segítettek ki őket, hogy három személyes darabot is adhassanak! — Ilyen a kis-várdai műpártoló közönség!

— Elhunyt körörvosa. *Braun Fülöp*, a buji egészségügyi kör körörvosa, a múlt napokban, 61 éves korában meghalt. 38 évig volt orvos s közszeretetten állott. Tagja volt a vármegye törvényhatósági bizottságának is.

— Az izr. nőegylet estélyének sikere. Az 1898-ik évi január hó 15-én megtartott izr. nőegylet társas-estélyén felléptek: Bleuer Sámuel, Haas Ignác 12 frtot. Blau Pál 9 frtot. Br. Feilitzsch Berthold, dr. Gara Leó, Klár Dávid, Klár Gusztáv, Lichtmann Dezső, Mandel Gusztáv, Zucker Henrik, Grosz L. H., Stern Jenő 7 frtot. Weinberger Arthur 5 frtot. Lang Lázár, Rosenthal Ferenc, Leitner Zsigmond (Bpest) 4 frtot. Groák Ödön, Baruch Arnold, N. N. 3 frtot. Szopkó Alfréd, Scheiber Mihály, Ruzsonyi Pál, Májerszky Béla, Mikecz Dezső, Pazar István, dr. Kovács Elek, Becs László, Nádosy Dezső, Mann József, Hajós Emil (Forró), Klár Leó (Halász), Juhász Etele, Novák Gyula, Heuffel Lajos, Friedmann Sándor, dr. Flegmann Sándor, Groák Lajos, Mandel Géza (Kemény), Pavlovits Sándor, Klár Lajos, Lederer Ignác, Erényi Sándor (Biri), Flegmann Bertalan (Berczel), Deutsch Géza, Silberstein László, Szamuely Aurél, Bleuer Lajos, Halasi János, dr. Flegmann Jenő, Klár Andor, Bergstein Adolf, Zoltán József (Kótaj), Ferenczy Miksa, dr. Paczauer Béla, dr. Rosenberg Emil, Morgenstern Dezső 2 frtot. Özv. Rottmann Alajosné, Drágói L., Kubassy Béla, dr. Zinner Samu, Pollátsék Géza, dr. Vadász Leó, Hartstein Ernő, Zucker Gerő, Szabó Mihály, Silberstein Miklós, Klein Andor, Baruch Arthur, Ferenczy Károly, Bleuer Jenő, Fischer Aron, dr. Fodor Sándor, Hajdu Imre, Friedlieber Mór, dr. Szopkó Dezső, Goldmann József, Széll Albert, Böleszhay Vilma, X. Y., Moser, István, dr. Szabó Imre, Galli Lajos, Mandl Emil 1 frtot. *Jegyeiket megváltották:* dr. Ferlics Kálmán, Beney Gyula, Feldheim Emanuel, Haas Mór 10 frtal. N. N., Pavlovits Imre, dr. Hartstein Sándor, Czukor Vilmos (Napkor), Hajdu Gyula (Balkány), Flegmann Lipót, Wirschafter Armin, Weisz Ferencz (Pazony), Glück Ignác, dr. Kornstein Lajos (Nagyvárad), Scheiber József (Budapest), Glück Dávid, Somogyi Gyula, Baumeiszter Ernő 5 frtal. Kun Mátyás, özv. Führer Zsigmondné, Führer Mihály, Führer Ignác, Vojtovics Bertalan, Czuker Bertalan, Ungár Lajos, Ungár Lipótné, Önkéntes tűzoltó-egylet, Pollátsék József, Hartstein Antal, dr. Hoffmann Mór, Groák Sándor (Buj), Klár Samu (Kótaj) 3 frtal. Hegedüs Ignác, Friedman Miksa, dr. Hoffmann Emil, Führer Mór, Geiger Béla, Blumberg József, özvegy

Flegmann Miksáné, Friedmann Károlyné 2 frtot. Kornstein Emilné (Nagyvárad) 1 frt 50 kr., végül Baruch Anna k. a. 5 forintot küldött. Tiszta jövedelem cirka 650 forint. Fogadják hálás köszönetünket *Az izr. nőegylet elnöksége.*

— *Ujlaky Vilma* nevével másodszor találkoznak olvasóink lapunk hasábjain. Ezáltal tárca-rovatunkban két hangulatos költeménye alatt — melyeket a „*Hulló levelek*” cím alatt kiadandó versei közül közlünk mutatvány gyánt.

— Az adózás eredménye 1897-ben. Szabolcsvármegye egész területén a múlt 1897. év folyamán alatt befolyt egyenes adóban 1062619 frt 87 kr., vagyis 64954 frt 61 krral több mint 1896 évben. Hadmentességi díjban befizettek 35238 frt 66½ krt, 1342 frt 87 krral többet, mint 1896 évben. Fogyasztási adókban és jövedékekben 44097 frt 15 krral folyt be, mint a megelőző évben és így ezeken a cizmeken 109051 frt 76 krral több a jövedelem, mint az előző évben volt.

— *Köszönet nyilvánítás.* Haas Mór úr 20 forintot, Klár Dávid ur 15 frt, Haas Ignác úr 10 frt, Klár Gusztáv úr 10 forint, Glück Dávid úr 10 frt, Bleuer Sámuel ur 10 frt, dr. Flegmann Jenő úr 5 frt, Groák Ödön ur 5 frtot küldtek be hozzánk, hogy szegényeink között tűzfára osszuk ki. Ezen szíves adakozásokat rendeltetésének megfelelőleg fogjuk felhasználni és a szíves adakozóknak ez uton fejezzük ki hálás köszönetünket. *Az izr. nőegylet elnöksége.*

— *Nyilvános köszönet.* A nyiregyházi ev. ref. műkedvelő daltársaság f. hó 8-án tartott táncmulatsággal egybekötött dalestélye alkalmával az alatt írt urak voltak szívesek felülfizetéseikkel gyarapítani az egyesület jövedelmét, illetve bevételét: Juhász Etele, özv. Billeg Károlyné 1 frt 40 kr., Fehér Barna, Fuhrmann Lajos, Deák József, Hosszu Demeter 1—1 frt, Borbély Sándor, Bónis Menyhért, Dömötör Görgy, Szikszai Pál (iparos) 90—90 kr., Oláh Géza, B. ne Lajos 80—80 kr., Demeter Pál, Déry Dániel, Bires Mihály, Schatz István, Oláh Gyula, Mácsánszky Sámuel, Kalló József, Kovács György, Gráf János, Hósek Károly, Kiss Bálint 50—50 kr., Mihovics Ferencz, Prok Károly, Kun Elek (Gégyény), Sesztay Pál, Geppel Tivadar, özv. Palicz Tamásné, Tóth Andrásné, Kacsarik testvérek 40—40 kr., Schönbrunn Gusztáv, Gerhart Györgyné 30—30 kr. Ezenkívül a játékonnyel érdekében beküldték adományaikat névszerint a következő urak: Koczok László 3 frt, Menyhért János, Kócsak András, Kunder József (Nyir-Gsaholy) 2—2 frt, Jóba Elek 1 frt 50 kr., dr. Bartók Jenő, Zoltán Ödön, Palicz István, Schiller Gyula, Csécsy Lajos, Horváth József 1—1 frt. Fogadják a nevezett urak és urnők e kegyes adományokért az ev. ref. műkedvelő daltársaság választmányának hálás köszönetét.

— *Egy kis vér.* Vitáli József pazonyi dohányos és egyébként szocialista kolompós, nagy dalolással vonult végig valamelyik éjszaka a csendes falu egyik utcáján. — Pásztor János soros éjjeli őr véletlenül éppen arra kerülve, figyelmeztette, hogy ne csináljon olyan éktelen lármát, menjen haza bekével. — Vitáli erre főbe ütötte Pásztor Jánost, akit alig tudtak kiszabadítani a karjai közül, mert minden áron keresztül akart gázolni rajta, amiért — mint mondá — nem akar „czucvilista” lenni. Vitálit a csendőrök letartóztatták.

— *Sikkasztó gyermek.* Gászó László, a nyiregyházi városi gőzfürdő bérelője a napokban arra a szomorú tapasztalatra jött, hogy B. J. 13 éves fiú, — kit nem rég idő óta a gőzfürdő pénztáránál alkalmazott — alaposan meglopta. Kérdőre vonta a fiút, aki be is ősmerte, hogy lassankint mintegy 100 frtot használt föl a saját czelejaira a fürdő pénztárából. — Valószínű, hogy a fiu hozzátartozói megtérítik az elsiszkasztott összeget.

— *Országos vásár a vármegye területén.* Szabolcsvármegye területén az 1898-ik évben

az országos vásárok a következő napokon tartatnak meg: *Nyiregyháza.* Márczius 7. és 8., május 25. és 24., szeptember 5. és 6., december 12. és 13. — *Rakamaz,* Április 25., aug. 8., nov. 7. — *Ny-Bogdány.* Mázrcz. 9., június 22., október 5., december 7. — *Sz.-Mihály.* Január 24., április 19., július 11., október 17. — *Kis-Várda.* Márczius 14., május 23., június 13., augusztus 29., október 31., december 19. — *Mária-Pócs.* Február 7., május 9., augusztus 22., decz 12. *Vaja.* Aug. 1. — *Nyir-Bátor.* Január 27., márcz. 31., szeptember 15., november 10., december 8. — *Nyir-Bakta.* Január 24., április 11., július 4., aug. 22., november 7. — *Nyir-Lugos.* Május 4., augusztus 3. — *Nyir-Mada.* Április 6., május 11., július 20., aug. 24., decz. 14. — *Mándok.* Márczius 28., június 27., október 24., november 28. — *Uj-Fehértó.* Január 27., június 8., aug. 25., nov. 24. — *Balkány.* Mázrcz. 29., június 23., okt. 25., decz. 20. — *Nagy-Kálló.* Febr. 24., április 28., június 30., szept. 29., decz. 1. — *Tisza-Dob.* Január 3., április 11., aug. 1., szeptember 26. — *Tisza-ök.* Május 19., július 14., augusztus 25., szeptember 29., decz. 1. — *T.-Polgár.* Január 5., márcz. 16., június 15., szept. 21. — *Dombrád.* Jan. 10., április 25., július 4., október 3.

Színház.

Szerdán, január 12-én *Brigitta* hozományát adék Deákék kis közönség előtt. Ugy a darab maga, mint az előadás, teljesen elégtette a jelenvoltakat. *Tarnai Leona* a cím szerepet ismert elevenségével játszotta: *Kömléy Gyula* originális iskolamesterével ért el hatást. *Szabó József* mint Brigitta férje, *Német János* mint Bistel ezredes, töltötték be szerepeiket jól, *Arkosiné* pedig az ezredesné szerepében érdemelte ki az elismerést.

Csütörtökön. „A kikapós patikáros.” Telt nézőtér. A százdévi eltompult idegeknek — úgy látszik, az ilyen ríkító színek tetszenek, az ilyen két, sőt gyakran egyértelműségekkel obruált darabok. — Nem tagadhatjuk: jól mutatunk *Németh Jánoson.* *Krémer Sándor* játékát talán még egy szerepben sem kísérte a tetszésnek annyi jele, mint a legalaposabban félreismerett titkárnak Fourageot Ferdinándnak kaczagató kalandjaiban. — A színészek általában széles jó kedvel játszottak, a közönség érdeklődését ezzel akarván viszonzni. — Kömléy mint Bertinet, Arkosiné mint Leonide, Izsó Zoltán (napról-napra ügyeskedik.) mint Paturin, — az általános elismerésen felül is megérdemlik a dícséretet. — A darabot, úgy halljuk, „közkívánatra” megisméltik.

Pénteken „Bányamester”. — Az ismert operett előadását különösen a *Poszonyi Lenke* próba-felépítette tette érdekessé. Terjedelmes, sima, puha alt hangja van, melyet ugyan még használni nem igen tud, de maga az anyag nagyon érdemes a kiművelésre. Szabó József egy párszor kieresztette hatalmas hangját: — „Bárhol járt a molnár lány” kezdetű daláért zajos tapsot kapott, játéka is tetszett. Zoltán Ilonka — Fichtenau grófkisasszony — kedvesen játszott és szépen, gonddal énekelt. — Nagy Mari excentrikus öltözetbe és bohókás játéka annyira tetszett, hogy ismétlenül kihívták a felvonások végén.

Szombaton: „A gyimesi vadvirág” — másodszor, leszállított helyarákkal. A ház egészen megtelt. Az emeleti páholyok egynehányába 15—20 honvédszám volt presence, mert a vitézek már nem fértek a karzatra. Kömléy mókázására olyan estelazaj produkáltak a fiuk, hogy csupa (félelemmel vegyes) öröm volt hallgatni. — A szerep-osztás a régi maradt. Az előadásra mindössze annyit jegyzünk meg, hogy, bar pongyolább, mint az első, de különben kifogástalan volt. — Kömléy Gyulát viharosan megjelentek a hülye Marci mondasniét és bájdalaiért. — A többi szereplők is részesültek ovációban érdemeik szerint.

Vasárnap: Délután „Lumpáczius Vagabundus, vagy a három jó madár”. Az apró nép (gyermek-előadás volt) végig jól mulattatott az 5 felvonásos bohózatot. A színészek feszülten játszottak; Radó, Nagy Mari, a Zoltán-testvérek — megduplázták szerepeik komikus hatását. Szalóky, Nemet és Krémer egy egész társzekérnyit tapsot kaptak.

Este „Czifra Panna”, Bártfay népsziműve. Nagyon kevesen nézték meg ezt az előadást. Ha maga a darab nem is, de a derék játszóknak vasárnap tisztességére nagyobb közönséget érdemeltek volna. Tarnay Leona, Deák, Krémer, és Szabó jók voltak. Arkosine Olga megindító jelenéseiben mindenkinek tetszett.

Hétfőn Krémer Sándor jutalomjátékául „Bukow, a székelyek hőhéra” került színre. Ebben a történelmi énekes színműben volt nóta, tánc, néma képlet, meg — a manó tudná, hogy még mi. De — mivel az a mondas szent-igaz, hogy „aki sokat markol, keveset fog” — nagyobb hatást nem ért el. A sok tarka-barkaságból itt-ott csillant ki egy pár szép részlet csupán. — Az est ünnepe: Krémer, szépen, nagyon szépen játszott; tisztelői s a színészet barátai, csinos csokorral lepték meg, és a darab beveteléből jutalmul részére eső dividendát is kikerekítették egy századra. — Németh János mint Bukow. — Arkosiné mint a Lázár Imre felesége — megtették, amit szerepük tenni engedett. Zoltán Ilonka kedves „Rózsika”-ját nem győzték elegez taposni, énekszámait pedig megismételtették. A harmadik felvonás végén egy kis baleset is érte; az alászálló függöny ép a fejére esett, hogy csaknem eszméletét veszítelte a tompa, nagy ütéstől. Deák Péter elismerésre méltó ügyességgel játszotta az öreg Kaszást, a Radó, Szalóky, — az főbiztos, és Pali — jól időzték meg könnyű feladataikat, az öklönyyi Barna Lajoskából pedig okvetlen nagy ember lesz. Elismerésül kapott két olyan narancsot hogy dinnyének is megjárta volna.

„Kedden Cziperás.” Nagyon kevesen nézték meg Murai Károlynak ezen ügyes, de már lejátszott operettjét; azért a szereplők jó kedvvel játszottak. Tarnay Leona — Rosetta — kedves élénk . . . . . és . . . . . élénk volt. Zoltán Ilonka — Kukurilli — ügyesen játszott, szépen énekelte és sok tapsot kapott. B. Szabó József — Pabló cziperás — jól megfelelt szerepének. Legtöbbet Gól és Pól titkos rendőr urakon — Krémer és Németh — mulattunk, ezek a derek mindenre alkalmas színészek komikummal szaturálták a két rabló, betörő szalaszt, párbaj megakadályozó — rendőr karikatúráját. A „hát ön hiszi” refrénü kuplét ötször-hatszor megismételte velük a kacagó közönség. Zoltán Olga, Nagy Mari, Szalóky Sándor jól viselték magukat.

Mint értesülünk Deák igazgató derek, törekvő színészének, Németh Jánosnak jutalomjátékot ad pénteken. Németh II. Rókosy Ferenc történelmi színművet választotta. Már maga a darab megérdemli hogy minél többen nezzük meg. Reméljük hogy a művelt közönséget erősen fogja vonzani, a tanuló ifjúságnak pedig éppen figyelmebe ajánljuk. Németh olyan derek, komoly, törekvő színész, hogy pompás alakításával nagyon rá szolgált a remélhető telt házra.

CSARNOK.

Két élet.

— Elbeszélés. —

Irtá: Cyprián.

(Folytatás.)

Dezső félrefordította fejét és úgy folytatta:

— Igaz. Lehetetlen, de igaz. — Ki van mondva az utolsó szó: nem kapunk kauziót. Azért mondom el mindent, hogy te is készen légy a küzdelemre. Eszközt kell találnunk a szabadulásra. Mondj valamit!

— Én mondjak? — Én?

A hadnagy keresztül fektette térdén a kardját és nézte a leány fényes haján játszó napsárgát. Egy szikra villant fel a sötét-ségben és a kis szikra lángba borította arcát. Maga mellé vonta a leányt és szelidebb hangon mondá:

— Én mondom. Valami jutott eszembe. Egy év múlva nagykorú leszek. Akkor valahogyan kiveszem a vagyoni részemet és addig várunk. Nem hosszú idő és a boldogságban repülnek a napok.

A leány még hangosabb zokogásra fakadt és egész teste vonaglott a lázas fájdalomban. Csáthy ijedten csitította.

— De ne sirj. — Egy év alatt sok minden történhetik. Szüleim akarata is megváltozhat.

Elza most hirtelen abbahagyta a sirást. Ráemelte arcát Csáthyra és arcát halálos sápadtság borította. Szemében valami elszánt tűz lobogott, mely átégett a Csáthy lelkébe is. Tompán, érzés nélkül mondta:

— Nem lehet, — nem szabad várunk.

— Nem szabad?

— Nem.

Csáthy megértette mindent. Az Elza arcát újra sötét pir borította és újra leborult a pamagra hang és zokogás nélkül. Nem lehet várniok. — A vére mind lefutott a szívébe és merev sápadt arca rápatadt a mozdulatlan leányra. A szokatlan pir, mely önkénytelenül s erőszakosan festette be a sápadt arcot, a szokatlan pir kegyetlen világosságot árasztott és szuró fájdalmat minden kis porcikájában. Valaminek tudatára jött és érezte, hogy valaminek a leány is tudatára jött. Amit eddig édességnek és boldogságnak képzeltek, szerelmüket, szerelmük gondolatlan perceit, az most keserűségbe és homályba vész el. A rózsának lefonyadnak szirmai és lefonyadt szirmok helyén ferges lát. Ez a vétek, — és mintha az, ami most történt, az volna a büntetés. Nem tudta, hogyan jött, — iparkodott kiverni fejéből; de ott maradt, szívdoban. Alattomosan s mélyen, kínzóan befurakodva. Eddig nem gondoltak rá, a leány sem, ő sem, — most — tudja jól — ez tartja vissza mindkettőjük ajkán a szót. Szégyenérzet, mely a gonddal támad, s bánat, mely nem hoz helyre semmit. Felállt s kardja csőrömpölvé verődött a padlóhoz. A zajra a leány is felemelte fejét. Megijedt a változáson, mely a szép arczon végbe ment. — Valami félnék, alázatos, bűnbánó vonás húzódott el a vértelen ajak körül és a nemrég csillogó szemekre mintha fátyol borult volna. Feléje nyújtotta kezét és könyörögve sutlogta:

— Ments meg engem, — ments meg minket. — Hisz te vagy a férfi.

Csáthynek ez a szó visszaadta erejét. Megesőkölt a leányt és nyugodt, biztos hangon mondta:

— Igazad van. Én vagyok a férfi. Kiméld magad és légy nyugodtan. Megfoglak menteni, téged, magadat, és azt, aki a miénk Bizhatsz bennem, Férfi vagyok.

II.

Lecsilapultan s emelt fővel lépett ki az utcára. Verének zaja hullámzása elsimult és tisztán kezdte mérlegelni a történeteket. Az egészről jóformán csak egy maradt emlékében, de ez az egy kényszerítette, hogy helyt álljon mindenkert. Férfi és ha férfi, hát el kell viselnie a terhet, melynek fogalma sem volt. Jövőjét nem látta világosan. A valómás, melyen a kétségbeesés adott a leány ajakára, a valomás, mindkettőjük titka, ráborította a homályt jövőendő utjukra. Együtt kell haladniok támogatóva a sötétben s keresve a rózsát, melynek szét-hulta után csak tövise marad meg. Az utcáru tarka népség hullámzott, a tavasz verő-fénye kicsalta az embereket s világos felöltözött leány csevegték fellobyított gaval-lerjaikkal. Itt-ott zsinóros egyenruha villant ki a tömegből, elkerülte, mintha az arany ragyogása vakítaná szemét. Kardját felig könyöke alá szorította, hogy ne verjen zajt

a szürke aszfalton s ismerőseinek mereven szalutált. Bántotta a láрма és mégis ott maradt az árban, mely erőszakosan vitte magával. Halva született, buta tervek izgatók fantáziáját, boldom mesék, örült gondolatok s olykor-olykor naiv hit valami szerencsés, nem várt véletlenben. Körülötte apró kocsikban fehér főkötős dadák piros arca bebéket toltak. Az apróságok kacagva kandikáltak ki a csipkés vánkások közül és kövér kacsóik al hadonáztak a napfény után. Az emberek mosolyogva kerültek ki, és irigykedő, mosolygó pillantásokat vetettek feléjük. Egyik pirinyó, két függönyös kocsi után fiatal pár haladt. Az asszony hozzá-simult férjéhez és boldogan, szerelmesen nézte az ura arcát, mikor hallotta a járókelőtől: milyen szép bábé, milyen aranyos. Majd előtte futott és megigazította a kis kék függönnyt. Csáthy hallotta, amint az utca zajában is sutlogva mondta a férfinak:

— A kicsikének elaludt.

Hallotta és sokszor elképzelt, lerajzolt jövőjük rombaröplött hozta eszébe. Megfordult és utánuk nézett. Hamar eltűntek, de jött más és újra más, egy-egy ragyogó világ, egy-egy mosolygó élet, minden arra emlékeztette, amit remélték s aminek pusztulásán egy szomorú leány szétzuzott szíve vergődik. — Ugy képzelte, hogy most valami hiábavaló, neveléses uton halad. Akar valamit. Belekapaszkodik a sorsba, hogy visszafordítsa a vadul forgó kereket. Szembe áll a világgal és azt akarja, hogy a világ hajoljon meg előtte. Eldobja magától mindazt, ami eddig büszkesége, ereje, ambíciója volt és keres valami újat, valami szürke, egyhangu, unalmas világot. Már nem gondolt arra, hogy ezt a világot is bearyanozhatja valami. A kötelesség mintha kemény kéreggel vonná be szívet, lassan, erőszakosan, kimelet nélkül, hogy szinte érezte a változást. Élni fog, egyéb semmi, élni fognak, ez az egész. Csak még a hogyan kérdése zavarta. A kapitánya a tulsó oldalon ballagott. — Hosszu, vézna, póklábu alak. Kissé kiélt katona, de alapjában jó szívé és tapasztalt ember. Azonfelül bizalmas viszonyban voltak egymással, mely azonban épp oly távolságban volt a barátságtól, mint a cziaboraságtól. Átment hozzá és erősen megráztá a kapitány kezét. A kapitány görbén előre hajolva, nagyokat lépegetve járt s közbe arcátlanul, élesen nézett a szemközti jövő hölgyek kalapja alá. Csáthyt ez boszantotta és ingerülten vetelte oda:

— Kérlek kapitány, szentelj a számomra pár percet.

— Parancsolj velem, amennyit tetszik.

Csáthy zavartan pederte bajuszt. Tulajdonképen azt sem tudta, hoi kezdje. Nagyon kínosnak tűnt fel az első csapás, melyet mulján fog útni. Lehetőleg közönbösen iparkodott beszélni, mintha nem is róla volna szó.

— Mond csak mi lehet az emberből, ha leteszi a kardbotját?

A kapitány végtelenül megvető akcentussal ejtette ki:

— Czivil.

— Eh, most ne tréfálj. Azt értem, mi-féle állást nyerhet az életben, mihez juthat leggyorsabban.

— Ugy! — mondta a kapitány és merően nézte a Csáthy elvörösödő arcát. — Ugy! — Na, nem valami rosszfelét.

— Mégis?

— Hát teszem azt lehetsz adólist, lehetsz sóhivatalnok, lehetsz póstás. — Még a miniszteriumba is bejuthatsz, ha kedved van kitűrni a tejeles képű fogalmazócskák szekuráit.

— Én? — Ki mondja neked, hogy én?

A kapitány gunyosan vonagatta vállát.

— Csak rád kell nézni fiacskám. Oda vagy tökéletesen. Hát bajod van? Mi bajod van?

Csáthy öszszorította ajakát. A gondolat, hogy sorsa rá van írva orrára, dacos keserűséggel tölté el a szívét. Sípkiáját lehuzta szemére és azontul keményen, kerülgetés nélkül beszélt:

— Hát igen, — bajom van. Az öregek valami ostobaság miatt összekocczantak s megtagadták a kaucziót. — Elzát meg nem akarom elhagyni, — nem is tudnám.

A kapitány kicsinylőleg legyintett.

— Semmi, fiam. Az öregek megbékülnek és ti várhattok.

— Az öregek nem fognak megbékülni és mi nem várunk. — Különbön nem erőll van szó. Ha tudsz tanácsot adni, megfogadom, ha nem, megyek másfelé. En el vagyok szánya mindenre.

— Amint akarod. Hisz nem is olyan nehéz a választás. Hogy Csáthy Dezső póstás legyen-e vagy adószít? Csak póstás. — Ami pénz ez felvesznek, azt önként adják és tovább megy, — az adószít ellenben szegény emberek véres verejékét számolja el. Ez nem neked való, az inkább. — Hisz nyugodt, csendes vér vagy, elüldögélhetsz naphosszat a rács mögött. Lesz jó pipád és néha a mi nevünkben is gyönyörködhetesz, mikor a gázi jön. Arany élet, gyöngy élet.

Mindezt gunyosan, féljé-meddig ingerülten mondta. Azután hirtelen elkomolyodott és a Csáthy karja alá fűzte a magját.

— Fiam, én nem tudom mi volt köztetek. Valami nagy dolgnak kellett lenni — sejttem. — Tudod, hogy szeretlek és nagyon örülnék, ha nem tennél olyat, amit örökkön bannál. Mit akarsz? Ha szüleid makacsokdának, ők tudják miért teszik. Vajjon ez az első szerelm? Hány volt már! Vagy ez az első igazi? Hányra mondtad már?

— Nem értelek kapitány.

— Érts meg, — nem bánom, hát hargatsz is. — Azt a leányt én nem vettem volna feleségül. Csáthy ki akarta rántani karját, de a kapitány erősen szorította.

— Csendesen. Nem mondtam semmit. A leány jó és szép és szeret téget. Ami nekem nem teszlik, az a temperamentum. — Nagyon szenvedélyes — és ismerem annyira az asszonypépet, hogy ne merjek bízni állhatosságában. . . . Gondold meg, mielőtt a bizonytalanért feláldoznád a biztosat. — Hiszem is, hogy megfogod gondolni. Féljé gyermek vagy bár kissé korán és nagyra nőtt gyermek, de azért sok idő van előtéd.

(Folytatása következik.)

Kirándulás a szomszédba.

Írta: Csongor József.

(Folytatás.)

A Votiv-Kirche egyike a legújabb templomoknak, pár év alatt építették, s szinte hihetetlen, hogy így rövid idő alatt voltak képesek elkészülni a remekművel; a Szent István templom után ez Bécsnek legérdekesebb székegyháza. A templom a Miksa terén van és a helyen, hol épült, tudvalevőleg merénylet kísérlet meg O felseje ellen 1853-ban egy elkiseredett szabó legény.

Legnagyobb városi kertje Bécsnek a Stadtpark, a Marche militaire és az Erlkönig zseniális szerzőjének, Schubertnek van itt a szobra, lelegegansabb tér a Hofgarten, ide császári hadvezérnek, Radecky tábornagnak került a kőképmása. A sok tér, a számtalan lovas és nenu lovas szobor mindannyiát megjegyzeni, egy délelőtt alatt képtelenség.

A Stubenringtól nem messze van a Wipplingerstrasse, épen egy régi épületet kezdtek lebontani akkor, amikor itt jártam ez a ház volt egykor Bécsnek városháza. Minket magyarokat szomorú emlékek fűznek e helyhez, ezek között a megfeketedett, avatag falak között ontották ki Nádasdi Ferencnek a verét 1671-ben Zárt ajtók között járszodott le a tragikus jelenet néhány lovas s a török szultán csasz pasája volt jelen

mindössze, a kivégzés után egy órára közszemlére tettek ki a holttestet éretlentő példanyújtás okából, a levágot, véres főt a tettem lábai közé helyezve.

E szomorú reminiscenciákat ébresztge ő helyről a Duna egyik ága mellett vissza a Belváros felé haladtam. A folyó itt éppen-séggel nem széles, valamint a másik része sem, de van is hid rajta minden lépten nyomon. Legmutatósbab az Augarten hid számos szoborral ékesített oszlopaival, de építészeti szempontból legérdekesebb az Aspern lánczid. Valamennyi hid mindkét járatánál rendőr áll, e jelenségre figyelmes lettem, s tanulmányozni kezdtem Bécs közrendészeti kifejléttségét, már amennyire az szemmel-láthatólag lehetséges.

A különféle dolgokkal, gyufával, késekkel, gyümölcseszel, játékszerekkel, pipákkal, szivarszippakkal, stb. házalók meg vannak számozva, a sárgarézből készített kis számlapocskák nyakukba akasztva mellükön lóg. Ezeket a individuumokat aztán a mindenféle mihasznáskodó, hegyes sisaku alakok rendkívül fürkésző és fontoskodó pillantásokkal mérik végig. A rend őrei egyáltalában rendkívül éberek, mozdulatuk és járásuk legalább is magas fokú agilitást látszik elárulni, bizonyára a detektív osztály érdemes tagjainak alakjai lebeznék szemek előtt, akik esetleg nem is az utcán, hanem a gyorsan robogó lövönat belsejében kontrollozzák őket jávában.

A lövönati hálózat meglehetősen kiterjedt és a lovak elég gyorsak, e két körülmény pótolja a villamos vasutak hiányát; melyek első vonata azonban már megnyitott az omnibusz részvényesek árfolyama pedig elég magasban áll. A bérkocsik a pneumatikot ugyan tehát csak elvétve alkalmazák, e tekintetben tehát Párisnál ugyan meg hátrább, de Budapestnél már előbb vannak.

Ebéd után a bécsi városiglet, a budapestinek többszörösen nagyobbitott kiadása, a Práter felé irányoztam lépteimet a Praterstrassen keresztül, mely utca a Pratersternnek nevezett térrel végződik. A tér közepén Tegethof tengernagynak állított emléket az osztrák hazafiság. Az emlékmű messziről nézve élénken emlékeztet az áltoldi puszták szelmalmaira mindenféle irányban kitézőt zászlavaival. A terről egy beláthatatlan hosszúságu fa-or vezet a császári Práterhez, közvetlen mellette van a Néppráter, hozzávéve e két kerthez meg az Augarten, a bécsieknek van hol rekonstruálni a városban elkopottatott tödejükét.

A nép- vagy bécsi elnevezés szerint a Wursth-Práter, részint messzenyuló parkot képez, részint a tingli-tingli zajos birodalmát foglalja magában.

Este lett, mire a „Venedig in Wien“ mulatóhely kapuján beléptem. Az embert valóságos fenyfűrdő veszi körül, villany az épületek falán, a bokrokon, a fákon pöznakon villany mindenütt e csepp köztécskek a nappal konkuráltak. E helyen Bécs remek toaletttü egyéneik adnak egymásnak találkozót, az utakon hemzseggő alakokon pompásan tanulmányozhatta volna az érdeklődő a divat legújabbab és legexcentrikusabbab megnyilvánult alakosait. Föltűntett itt már csak valami különösen merész dolog kelthetett. Az asszonyok parázs tekintete, a gyönyörű termetű lányok ringó czipói, a délceleg katonatisztek, az előkelő járásu gigerlik a kartöltve járó párok diskrét mosolygása és megölt suttogása a sürvén sétáló tömegben előkelvén összhangzó ensembleset képezett. A szellő az ágakkal, a hölgyek a férfakkal kacérkodtak és a kettős suttogás oly lágyan olvadt egymásba, hogy az ember azt hitte, valami tündérmeséből szakították ki e kepet.

— Bumm!

A zsongászerrü zjában sétálók valamennyien összerendeztek. A Campos I-ben kezdtek meg az előadás. Mindenki a színház előtti térre sietlett, melynek óriási színpadján

a kar énekelt egy tüzes kántáté-t valami olasz operából. Az egész előadáson különben mindvégig határozott itáliai jelleg vonult végig, — egyik élénk dal a másikat követte. A Campo II. orfeumi dolgokat kultivált, a kuplék színvonalát az alsó komikum legalsó lépcsőfokára helyezték. — A Lueger-kuplét is elfűjták:

— Luger, Luger ist ein Ludenfreund.

A kuplé a filozemíták tüntetőén harsogó kacajka közt így végződött:

— Um halber sieb'n um halber aecht
[um halber nein,
Lueger wird ka Bürgermeister sein.

Velenczében természetesen gondoláznai is kell; a gondolák, a gondolierik remekül vannak imitálva, a víz maga azonban keskeny, hanem annál hosszabb, keresztül-szeli a mulatóhely teljes területet.

Az óriás-kerékek is meg van a maga közönsége, — de kinek is ne volna kedve ötven méter magasnyira emelkedni, mikor az embernek ezért az élvezetért még a kis ujját sem kell fárasztania. Az e közben való mozgás alatt folyton látja az ember az egész császár-várost, vagy jobban mondva a lámpák messzire elterülő sárga özőnét.

Innen egy csarnokba léptem, hol a kinematográf rémgyorsasággal mozgó fényképei kápráztalnak a nézők szemét. A műsor meg-elevenedett képei hamarosan leberregtek, a Venedig in Wien élő panorámájához. Éneklő japáni csapat jött szemközöt velünk, nők, férfiak vegyest, valami édes-bús dalt énekeltek monoton hangon, mi sorfalat képeztünk a japánok telezórtak bennünket a napraforgó szirmaitól sárga lett a nők kalapja, a férfiak nyakkendője, gallérja, mire az éneklő csapat elvonult, tökéletesen a sárga szín dominált.

Álmomban fantasztikus kaleidoszkóppá változtak a látottak, az óriás — kereken gondoláztam, a gondolici a egy japáni volt, hosszú czimbókos cophylájú ezvelet, mint éneklő-karok és villampöznák sétáltak össze-vissza és színesznöket hajgáltak közzen confetti gyánánt. Az én karjaimba egy ballerina esett, mire szemérmesen elvisitva magam fölbedredtem és csalódva észleltem, hogy a baletlánczosnó gömbölyű karjai helyett a szék durván szögletes lámláját szorongatom markomban.

A császári Burg avatag épületesoportozatai közül merészen és üdén nyulik előre a készülőfélben levő palota, mely a tervezett egészenek a harmadrészt képezt a másik kettővel együtt ivalakban fölépülve igazi császári lak lesz. A jelenlegi lakosportokat minden rendszer nélkül eljettették egymás mellé. A kapuk ejjennappal nyitva vannak, s az utcai közönség az udvarokat átjáróknak használhatja. A kapukat csak nagy veszély idején csukják be, legutóljára 1848-ban és legislegutóljára a mult évben a parlamenti zavargások idején zárták el a rajongó tömegek az uralkodó magánlakatól.

Az udvarokat délceleg burg-zsandarok élénk színü egyenruhái és sötét lovasszobrok — gratissima personák ércszobrai — ékítik. II. József bronzszobra a könyvtár-épület mellett az utcára került, — itten juttatja eszébe a mű mellett elhaladóknak, hogy mulandó az ember, mulandó még a szilárd ércszobor is, de az eszme, — ez az érzékellen valami — elég hosszú életű. A nagy császár nagy eszméket testált az utókorra s éppen ezért tovább fog élni, mint többi uralkodó-társai. Pedig ezeknek is tömör érzekoporsóban őzri hamvait a császári kripta.

Lehetséges, hogy egykor valami múzeumba fognak kerülni a remek műv hatalmas koporsók, s a nézők epp oly kiváncsian fogják e dolgokat megbamulni, mint mi most az egyptomi múmiákat. E korszaknak — hol minden megtört nhetik — első sorban természetesen a halottégetést kell majd akceptálnia.

Nyirkosság és hűvösség jellemzi a császári hullák tartózkodási helyét. Vannak már elegendő a felséges tetemek — s tekintve a Habsburg-ház szaporaságát, idestova új helyiségről fog kelleni gondoskodni. — A kapucinus barát kis lampával kezében, sietve mormolja a koporsókban levők nevét, ezimeit, születésük és haláluk napját. — A közönség kíváncsián tódul a sirankozó hangon mormoló barát után, aki az érdekesebb koporsókat meg is világítja lámpásával.

Az utcán aztán mindenki kettős örömmel üdvözi az energiájából mitsem veszített eltelt napsgarat.

A császári lakosztály egyik részét néztük meg ezután tojális kíváncsisággal. — Ugyan kit ne érdekelné már, hogy ennek a hatalmas birodalom legnagyobb urának hogy néznek ki belül a szobái? — A szobái, ahol dolgozik, eszik, alszik, szóval épp úgy lakik benne, mint a többi közönséges halandó az ő hónapos, vagy évnegyedes szobáiban. — A ragyogóan pompás butorzatú szobák után elértünk a nagytérre, ahol az udvari bálokat tartják.

Szomorúan és kietlenül tátongott az óriási csarnok, egyedül butorzatát a padozatról lecsüngő csillárok képezték. A délutáni nap arany sávja némileg ellensúlyozta a terem

rideg ürességét, melynek falai sajtóságos visszhangot adtak a szinte féltékeny mozgó közönség lépteinek zajára. A cicero-néskedő komornyik jelt adott az indulásra s a többi szobák vezetőit elkarta el.

— Ez itt a nagy királynő Mária Terézia hálószobája volt. Ebben a szobában fogadja ő felsége a külföldi államok követeit. S így tovább.

A pompás berendezésű szobák után aztán egyszerre az udvar egyszerű kövezetén találtuk magunkat, tapasztaltabban mint ezelőtt egy félórával. Láttuk a császári szobákat!

A császári palota fölületes megnézésével koronázta meg bécsi élményeimet. Másnap reggel az északi pályaudvar várótermében, rá egy negyedóra a kupéban és huszonegy óra múlva itthon pihentem ki a három nap élvezetes fáradoimat.

(Vége.)

Különlélek.

Spanyol katonák sorsa. Az „Imparcial” kimutatja, hogy abból a 200.000 katonából, kiket a spanyol kormány Kuba szigetére szállított, a legutóbbi szemlén már csak 115.000 volt meg. — Ebből a számból csak 52.000 áll hadi műveletek céljából rendelkezésre, 35.000 örségekbe van beosztva, 30.000 pedig beteg. A hiányzó 85 ezer ka-

tona elesett, eltűnt, vagy elzülött. De csak kombinálják mindezt, biztosan azonban nem tudják megállapítani. Az is lehet, hogy egy részük az ellenséghez ment át, mert a spanyol katonák nagyon rossz ellátásban részesülnek, mezítláb és rongyosan járnak. És bár sok spanyol katona éhen hal Kubában, a hadügyminiszter költségvetésében a kubai katonák ellátása és ruházata címén olyan összegek szerepeltek eddig, melyekből két-annyi katonát is tisztességesen lehetett volna ruházni és élelmezni.

Piaci árak.

— Január 9.

Buza	11.50	11.70.
Rozs	7.70	7.80.
Árpa	6.—	6.20.
Zab	6.20	6.30.
Tengeri	4.80	4.90.

Szerkesztői üzenetek.

Zígi — Budapest. Így már rendben van a doog. Várjuk a továbbiakat. — ugy havonként egyszer. Kívánságát a díj teljesít-tük.

— „Nyiregyháza kisszűlöttje”. — Helyben. Az a levél nem volt költött. Hogy „Nyiregyháza” nagy-szűlöttje” komolyan vette-e az abban emleget-takat, azt bajoz eldönteni épen azért, mert alapos kértelyek férnek hozzá, hogy egy ltalan tud-e valamit komolyan venni.

Bérbeadó vendéglő.

A Széchenyi szálloda a szomszédos házzal kiegészítve, a folyó évi ápril hó 1-től bárbe adó. — Értekezetheti a tulajdonossal: Egyház-tér 6-ik szám. (4-1-1)

Figyelmeztetés!

Az osztálysorsjáték 4-ik húzása 1898. január hó 26. és 27-én lesz, ennek folytán kérem a 3-ik osztály-sorsjegy t. tulajdonosait, sziveskedjenek sorsjegyeiket minél előbb, de legkésőbbben **folyó hó 20-ig** úgy nálam, mint az árulósoknál a 4-ik osztályra kicserélni.

Kiváló tisztelettel

Stern Emánuel fia,

osztálysorsjegy főúr.

Egyszersmind ajánloma n.é. közönség becses figyelmébe dúsan felszerelt **posztó, gyapjuszövet, szőnyeg** és **pokrőcz** raktáromat igen jutányos szabott áron. (21-3-1)

Olcsó tűzifa eladás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy műmalmunkkal kapcsolatban, egy gőzfa-felaprító telepet is állítottunk fel, el fogunk követni mindent, hogy a közönséget jó és olcsó tűzifával lássuk el.

Az általunk elárúsított fa zsákokba van rakva, minden zsákba 50 kgr. van mérve és egyenlő darabokra vágva, mi által a tüzelésnél nagy megtakarítás érhető el, minden szekérhez kézi mázsaló van adva, és mindenki meggyőződhetik a rendelt fa mennyiségéről, de különben is szavatolunk a helyes mértékért. Fel-ívjuk a n. é. közönséget, hogy favágó-telepünk megtekinteni sziveskedjék.

4 méter I. rendű bükkfa felvágva . . . . . 13 frt 80 kr. 100 kgr. I. rendű bükkfa felvágva . . . . . 80 kr.
4 . . . . . I. . . . . házhoz szállítva 14 frt 50 kr. 100 . . . . . I. . . . . házhoz szállítva . . . . . 85 kr.

Megrendeléseket levelező lapon **Julia Oberndorffer János** úrnál, megyeház-téri gépraktárában Gyüresán-féle ház.

(8-2.) Tisztelettel **Julia gőzmalom.**